

24 למה לקרוא

ארץ ארץ - תבואה קצרה
 ויבוא יבוא (אבן אבן) ויבוא יבוא
 ויבוא יבוא ויבוא יבוא
 ויבוא יבוא ויבוא יבוא
 ויבוא יבוא ויבוא יבוא

תבואה קצרה - ויבוא יבוא
 קצרה יבוא ויבוא יבוא
 ויבוא יבוא ויבוא יבוא
 ויבוא יבוא ויבוא יבוא

ויבוא יבוא ויבוא יבוא
 ויבוא יבוא ויבוא יבוא

ויבוא יבוא ויבוא יבוא
 ויבוא יבוא ויבוא יבוא

ויבוא יבוא ויבוא יבוא
 ויבוא יבוא ויבוא יבוא

נימוקי יוסף מסכת בבא קמא דף יא עמוד א

ואסקא רבא את"ל ר' יצחק אלפסי ז"ל פסק דחייב בעל הכלב מדאמר רבא הכי וכן כתב הרמ"ה ז"ל ואי קשיא לן מ"ש משור האיציטדין דאמרינן לקמן [דף לט א] שפטור דכתיב כי יגח ולא שיגיחוהו אחרים י"ל דשאני שור האיציטדין שהוא רגיל הרבה בכך ואין בו דעת כלל אלא שנוגח דרך תרבותו כל זמן שמשסין בו כפי מה שהרגילוהו אבל כלב שיש בו דעת וכמה פעמים שמשסין אותו ואינו נושך ליכא למימר שיגח ולא שיגיחוהו אחרים הרא"ה ז"ל. אמר המחבר וכתב הריטב"א ז"ל דשור האיציטדין דפטור היינו ממיתה אבל לשלם ניזקין אפשר דחייב ול"נ דהשור ההוא הוא אנוס שאינו מנגח ע"י שיסוי לבד אלא על ידי שמצערין אותו שאין בו דעת [ואינו] כמו הכלב דסגי ליה בשיסוי כנ"ל.

רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק ב הלכה יט

המשסה כלבו של חבירו באחר פטור מדיני אדם וחייב דיני שמים, ובעל הכלב חייב חצי מק, שכיון שהוא יודע שאם שסה את כלבו להזיק נושך לא היה לו להניחו, ואם שסהו בעצמו בעל הכלב פטור שכל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור. +/השגת הראב"ד/ ובעל הכלב חייב חצי מק. א"א ואם מועד הוא מק שלם משלם.

רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק ו הלכה ה

שוורים שמשחקין בהן ומלמדין אותן שיגיחו זה את זה אינם מועדים זה לזה ואפילו המיתו את האדם אינן חייבין מיתה של +שמות כ"א כ"ח+ כי יגח לא שיגיחוהו. +/השגת הראב"ד/ שוורים שמשחקין בהן וכו' אינן מועדים זה לזה. א"א ולמה לא וליהוי כשור שהוא מועד לשופרות /בבא קמא/ (לז) ועוד שכבר פסק למעלה /רמב"ם הל' מקי ממון/ (פ"ב הי"ט) משסה כלבו של חבירו בחבירו חייב בעל הכלב.

רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק י הלכה ח המשסה כלב בחבירו והרגו אין הכלב נסקל, וכן אם גירה בו בהמה או חיה והרגוהו,

רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק ו הלכה יא שמע קול שופר ונגח קול שופר ונגח, נעשה מועד לשופרות, וכן כל כיוצא בזה

והגראה נומר חיה, וכנה כביק דף כ"ד לביעיה לכו המשסה כלבו של חבירו בחבירו מהו משסה ודאי פטור בעל כלב מאי מי אמרינן מאי חיל אלף מאי עבדנא לי או דלמא אמרינן לי כיון דידעת בכלבך דמשסוי לי ומשסוי לי לא איבעי לך לאשכוחי ע"כ. והכא לפוס ריבועא עיקר כליביעיה בכא הוא, דמאחר שלא חזק מעצמו רק ע"י שיסוי אם נחשב בעל הכלב מימי בעל החוק וחייב עליו אם לא, אבל יש לדקדק בלשון בגמ' דקמסיף עממא ח"ד אמרינן לי כיון דידעת בכלבך דמשסוי לי ומשסוי לי לא איבעי לך לאשכוחי, משמע ללאורכ דאין חייבו כשאר שור חס שהזיק, אלף דכא חייבו מיוחד משום דידע ב"י שחוקי ע"י שיסוי, וללאורכ ל"ל זכ מ"ש מכל שור חס שהזיק שהבעלים חייבין בחוקו, ועוד דכרי כל שוורים תמיים נלמח בחוקה שימור קיימי ומימי חייב על חוקם מנזכ"כ, ולי כלכ עממא דידעת בכלבך וכו', ועיין ברמב"ם פ"ב מהל' חקי ממון ה"ט שכתב ח"ל ובעל הכלב חייב חצי שכוין שהוא יודע שאם שסה את כלבו להזיק נושך לא היה לו לבגוהו ע"כ, מנזכ"כ ג"כ מדבריו דבידועתו תלמא מילתא חבו כל עיקר המהי"ב, וליי כתיב מ"ש מכל שור חס שהזיק, ועל כן נראה לומר דביאור דברי בגמ' והליביעיה דכא, דבממא יסוד כיון של שור האלמדין דלית חייב מיתה מחויבו מיתה, אלף דייסוד כיון חבו הוא דכל שאינו עשה מעצמו רק ע"י זה שמגיחוהו אותו עלם המשסה אותו בכלל כי יגח, ואין כלל חייבוהו שור כלל, ומשום זה הוא דפטור מיתה משום דאין כלל ממשב נגיחה כלל מהשור בעצמו, חבו יסוד כדדשא דכי יגח ולא שיגיחוהו דכל שאלהים מגיחים אותו אין זה נחשב מעשה נגיחה של השור ואינו בכלל כי יגח, חבו לביעיה לן כביק דף מ' א"ס ככה"ג נחשב נוגח לגבי חבה או לא, ולפי"ז ה"י כיון דידעת בכלבך דמשסוי לי ומשסוי לי חבו דקאמר בגמ' אלף מאי עבדנא לי דכל שעי' שיסוי חן זה כלל בכלל כי יגח האומר לענין חייב חוקו, וליח כה משום חייבוהו שור כלל משום עלם מעשה הנגיחה עממה של השור, ח"ד אמרינן לי כיון דידעת בכלבך דמשסוי לי ומשסוי לי איבעי לך לאשכוחי ר"ל דלג גם ע"י חייבו שמירה שלא חיק ע"י שיסוי, אבל עכ"פ הוא זה דין חוקי מהודש משום זה בעלמא שחוקי ע"י שיסוי שאל גם ע"י חייבו חוקו, חבו דקאמר בגמ' כיון דידעת בכלבך וכו' דאין זה כשאר שוורים תמיים שהזיקו דכא מעשה שורו וכו' בכלל כי יגח והתורה חייבתו בכך, אבל הכא כל עיקר חורה חוקי שבו הוא משום שידע שחוקי ע"י שיסוי ומש"ז הוא דלג כלל חורה חוקו, וכו' כמו אבל בל"ה חן כלל חורה חוקו כלל כל שאינו חוקי מעצמו רק ע"י שיסוי ואינו בכלל כי יגח כלל, כמו שאינו בכלל כי יגח לענין חייבו מיתה, אלף דבחוקי חל חייבוהו משום כך עממא שבויל חייבוהו שור עממא ואינו שייך לבעלים, חבו עיקר החילוק שבין מיתה לחוקי חיה, אלף עיקר הדיון דכי יגח ולא שיגיחוהו הוא חן בחוקו, דכל שהוא ע"י הנחה אינו בכלל כי יגח דקרא

רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק י הלכה יא

פי' היה שוורים שמשחקין בהן ומלמדין אותן ליה זל"י אינם מועדים זה לזה ואפ"י כתיבו את האדם לזיק חייבין מיתה שגמרי כי יגח ולא שיגיחוהו ע"כ. ישי"ש במ"מ שכתב ח"ל זה שור האלמדין האומר נחשבה (דל"ת) שאינו חייב מיתה וכו' וכוין שם פטורים מן המיתה דין מוצנע כלל, מה ענין העדא לחיוב מיתה, והלא בחוקי חייבים הם ולא נחמטעו אלף מחויבו מיתה, וא"כ למח לא יגחו גם מועדין, וכו' דין העדא לחיוב מיתה חלי, וליי והגב נכבדות שם ז"ל ולמה לא ולחוי שור שהוא מועד לשופרות ועוד שכבר פסק למעלה המשסה כלבו של חבירו בחבירו חייב בעל הכלב ע"כ, והמ"מ כתב ע"ז ח"ל וחייבוהו הוא שחייב רבנו ז"ל כפר חביר מהו ואמר למעלה פ"ב בעל הכלב חייב חצי חק ע"כ, ובממא שגם שם גבי המשסה נחלקו הרמב"ם והראב"ד אם יגשבו גם מועד, כיון דמישעו דכי יגח ולא שיגיחוהו רק לענין חייבו מיתה נאמר ולא לענין חוקו, ועיין לפ"ל פ"ב ח"י נראה שפ"י מועד אינו משלם אלף חייב כיון שלא עשה מעצמו אלף ע"י שיסוי וכדאמרינן דין מיתה אדם שור האלמדין פטור כי יגח ולא שיגיחוהו חן כלל דיון כהם ואינו משלם אלף חייב ע"כ, וכו"ו כדבריו כהם, וליי ביאור הדברים. והכא דברי רמב"ם נחמטע שמשורשים הם דבריו הרמב"ם עממא, דכרי כלל לדיון דלוגים מועדים זל"י צידע עם כדן דלוגים חייבים מיתה, ומשעמיה לענין מנזכ"כ דחורוויי. ח"ד דיוגה ינובו הא דלוגים נשמים מועדים והא דלוגים חייבים מיתה ויסוד הכרז הוא מהקרא דכי יגח ולא שיגיחוהו, אבל בדבר נריך פירוט וביאור מה ענין העדא לחיוב מיתה וכ"כ.

ואינו נחשב נגיחה של השור עצמו, וכן כן דברי בגמ' מי מאי ח"ל אלף מאי עבדנא לי. והגראה דכרי גם יסוד דיון של ברמב"ם דאין מועדין זל"י, משום דאין זה חשוב נגיחה של השור עצמו ואינו בכלל כי יגח, ורק דלויכו חייבוהו דבעלים גם על זה שאלהים מגיחים אותו, אבל חלוח דין מועד הוא זה דין חייבוהו של השור עצמו, שזה נחמטע מהקרא דכי יגח ולא שיגיחוהו דין זה נובע בלמח. גם בחוקו ולא רק לענין חייבו מיתה בלבד וכשיי. ולפי"ז מיושנת היעב קושיא הראב"ד דמיש משור שהוא מועד לשופרות, דכאם עלם כנגיחה נח חייבוהו חיה, ודיינין רק מדין תמיה ובעדא, ופי"ז הוא דקאמר כדן דלג מעשה העדא גם לשופרות, אבל הכא עלם כנגיחה נחמטע מחייבוהו שור, ומש"ז הוא דלית נכ גם דין העדא, שגם זה הוא בכלל חייבוהו שור, ולפי"ז נמאל דכך דיוגה דאין מועדין זל"י הוא נלמח ח"ד דיוגה עם הא דלית חייבו מיתה, ומכא כך מיושעו דכי יגח ולא שיגיחוהו הוא דקאחין עלי, ולא משום דמישעוהו מן המיתה כדן הוא שלא יגשו מועדין, דשני דיוגים תרווייבו ח"ד דיוגה נייבו. והראב"ד ס"ל דכך דיוגה דכי יגח ולא שיגיחוהו הוא דין הנאמר רק לענין חייבו מיתה בלבד, אבל בחוקי ליתא לכל כך דיוגה כלל, וממאל דעם כנגיחה לא נחמטעוהו כלל מחייבוהו לענין חוקו, חבו שכתב דממאל נריך לבעמיה גם מועד כנגיחה חו, דמלג עלם מעשה העדא חן כלל ניישעוהו מה שגונה ע"י שיסוי דכיון כמו מועד לשופרות.

מגיד משנה הלכות נזקי ממון פרק ו הלכה ה

שורים שמשחקין בהן וכו'. זה שור האצטדין האמור במשנה (דף ל"ט) שאינו חייב מיתה. ועל מה שכתב אין מעידין זה לזה כתוב בהשגות א"א ולמה לא וכו'. ותימה הוא שהרי רבינו ז"ל כבר נזהר מזה ואמר למעלה פ"ב בעל הכלב חייב ח"נ וכן הוא האמת וכמ"ש ש"ג"כ פשוט הוא שאינו דומה למועד לשופרות לפי שאלו ממש מכוונים לנגחן וכיון שהם פטורים מן המיתה דין הוא שלא יעשו מועדין:

רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק ב הלכה יט

ואם שסהו בעצמו בעל הכלב פטור שכל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור

רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק ב הלכה כ

שתי פרות ברשות הרבים אחת רבוצה ואחת מהלכת ובעטה מהלכת ברבוצה חייב חצי נזק שאע"פ שדרכה להלך עליה אין דרכה לבעוט בה.

נימוקי יוסף מסכת בבא קמא דף יא עמוד א

לבעוטי בי לית לך רשותא. כלומר דלא אמרינן כל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור אלא כששינוי זה של שני בא מחמת שינוי הראשון כי הכא שדורכת זו על זו מפני ששינתה ברביצתה אבל כשלא בא מחמת כך כי הכא ששינוי ביעוטה של זו לא בא מחמת רביצה של זו שהרי היתה יכולה לעבור ושלא תבעיט בה [חייב] ופסק הרי"א"ף ז"ל כרבא דבשינוי זה חייבת ותמהו עליו מן האחרונים ז"ל על מה שפסק לעיל [ס"ס לו ב] דעבד איניש דמנח גלימיה ברה"ר דמשמע שאם היה שינוי היה פטור

רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק ג הלכה ג

אכלה אוכלין הרעים לה כגון שאכלה חיטין הואיל ולא נהנית פטור. אכלה אוכלין שאין דרכה לאכלן כגון שאכלה כסות או כלים בין ברשות הניזק בין ברשות הרבים משלם חצי נזק שזה שינוי הוא ודרך בני אדם להניח כליהם וכסותן ברשות הרבים עד שינוחו מעט.